

Ladislav Klíma
LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA
tř. 28. října 23, Mor. Ostrava

LADISLAV KLÍMA (22. 8. 1878 — 19. 4. 1928) se narodil v Domažlicích jako syn advokátního úředníka. Již od studentských let byl plně zaujat filosofií, která se stala jedinou náplní i jediným smyslem celého jeho života a díla. Pro urážku habsburské dynastie byl vyloučen ze studií ze všech škol v tehdejší Rakousku, přestoupil na gymnasium v Záhřebu, ale záhy se vrátil, nespokojen se školskou výukou, do Čech a po několikerém přechodném pobytu v cizině se nakonec usadil v Praze, kde také zemřel na tuberkulózu. Jeho ideálem byl život „volného myslitele“, proto teprve v nejvyšší nouzi přijal za podpory svých přátel - nikdy ne nadlouho - příležitostně občanské povolání.

Ze světových filosofů se hlásil především k Nietzscheovi a Schopenhauerovi, z českých myslitelů oceňoval nejvýše Ot. Březinu a Karla Havlíčka. Klímovým filosofickým principem byl radikální subjektivní idealismus, který u něho vyústil v metafyzickou soustavu egosolismu a deoesence. Přispíval zejména do Tribuny, Českého slova, Práva lidu, Rozvoje, Filosofického ruchu, Tvorby atd. Z jeho díla byla vydána porůznu pouze část, zbytek se zachoval, vesměs ve zlomcích, v pozůstatosti. Četné rukopisy Klíma sám zničil nebo jsou dnes nezvěstné. Svou první knižní publikaci Svět jako vědomí a nic vydal Klíma anonymně r.1904 (podruhé s vlastní předmlouvou 1928). Většina jeho dalších prací vyšla knižně teprve v letech dvacátých: Traktáty a diktáty (1922), Vteřina a věčnost (1927), posmrtně Soud boží (1928), Utrpení knížete Sternehocho (1928), soubor jeho beletristických próz pod názvem Slavná Nemesis a jiné příběhy (1932), dále mj. Záznamy extatikovy (1937), Vlastní životopis filosofa L. Klímy (1937), Duchovní přátelství (Vzájemná korespondence L. Klímy s E. Chalupným a O. Březinou , 1940), List o iluzionismu a Ivanu Karamazovi (1940), Boj o Vše (Deníky a korespondence s přáteli z let 1909-1917, vyd. 1942). S Arnoštem Dvořákem napsal hru Matěj Pochtivý (1922), uvedenou na scéně Národního divadla.

Ale jak praví Schopenhauer: „ Člověk se lekne, při pohledu na lidi, kteří v jinošství vzbuzovali největší naději.“

Ladislav Klíma

LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE

aneb Běda nízkosti, která má trochu talentu

Režie: Ivan Krejčí

Výprava: Ilja Hylas

Osoby a obsazení:

Dušan Škubal	Odjinud
Vladislav Georgiev	Jaroslav Pulec
Marek Cisovský	Alois Kantorka
Michal Čapka	Vladimír Shoř
René Šmotek	Emil Obnos
Karel Růžička	Jan Hubácius - hospodský důstojník, strážník
Miroslava Georgievdová	Beránková - teta Pulcova
Tereza Maňáková	Děvče z ulice
Oldřich Matušínský	Brigita - žena Shořova
Gabriela Wilčková	Lokaj, důstojník, strážník, neznámý muž
	Doubravka - dcera Aloise Kantorky

Rychlá hra o třech třetinách a dvou pauzách

PREMIÉRA - Komorní scéna Aréna, sobota 3.května 2003 v 18.30 hodin

Inscenace je realizována za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky

Tři cesty byly teď přede mnou: pokračování v dosavadním: na konci jejím seděla pitvorně se sklebicí Blbost; absolutní heroismus a Lhostejnost činu: na konci černě strměla Smrt; a provisorní návrat k lidskému. Rozhodl jsem se pro návrat k lidskému. (L. Klíma)

„ I jinak je svět jen krásný a dobrý pro toho, kdo našel svou pevnou půdu a Sílu ... Je něco nevyřčeně nádherného už v tom, že je někdo vlastníkem existence..!“ (L. Klíma)

Materialismus neboli svět jako lejno, z něhož se kouří - duch. (L. Klíma)

Člověk musí být strůjcem svého osudu a pánem světa. Není třeba široce rozvádět, čímž je dána hranice Klímova postoje: člověk, jehož vůle produkuje jediné myšlenky, má přece jen užší rejstřík možností než člověk, jehož vůle si všestranně přisvojuje svět. Klíma zná praxi jen jako aktivitu myšlení, myšlenka, je mu činem, a pak jako jednotu filosofické myšlenky a jejího konkrétního prožitku, tj. života jako praktikování filosofie. Víme ovšem, že Klíma na nejvyšší formu této praxe, tj. absolutní bytí bohem již v tomto životě nakonec rezignoval, odsunul ji jako ideál do nedohledna a rozhodl se pro „ provisorní návrat k lidskému“. Tím otevřel svého člověka světu a angažoval ho ve věcech lidských, ponechávaje mu však plně intence suverénního hráče a smysl pro fair play, jež jsou jeho jedinou výzbrojí v neustálých utkáních s nepoctivým protihráčem, jímž je úhrnná fales světa. Představa člověka jako hříčky ve hře mocných sil tohoto světa nebo jako diváka pouze fandícího této hře, což je v podstatě totéž, byla s filosofií hrdého lidství zásadně nesmiřitelná.

Základní vlastnost české duše je „ordinární starostlivost o živobytí“. Mrzá starostlivost úředníka, aby nebyl vyhozen ze služby; řvavá starostlivost sprosté ženy, tlačící se ve frontě na chléb co možná kupředu; syrová, surová, bestiálně vážná, nesmějící se, nesmějící se smáti, smích strhl by ji do propasti jako probuzení somnambula... Její nuzná starostlivost, nejen nacionální, ale i privátní, je základním tónem českého písemnictví. Neuteče se jí, ať utíká se třeba pod nebe Hellady, nebo do nebe samotného; poctivě koncipovaný český bůh byl by jen přeúžasný hospodář, který, máje dva hektary, dvě krávy a deset dětí, zanášel by ve všemoci své ročně 5.000 zlatých do spořitelny. Službičkování této duši je nejhorší službou, která může národu posloužit leda do hrobu. Tam skončí také každá politika - a politika je vlastní výraz duchovní aktivity národa - která ztratí smysl pro velikost, sílu a vznešenost. Velikost, síla a vznešenost, vlastnosti hrdého člověka, tvoří také duchovní potenciál, jenž žije vnitřní oheň „ planoucího národa “ a jenž je tvůrcem všech hodnot duchovních i materiálních. (Z předmluvy J.Zumra k vydání Vteřin věčnosti)